

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/58/2021
Identifikačné číslo spisu: 3718203459
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Mario Dubaň
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:3718203459.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a sudcov JUDr. Ing. Maria Dubaňa a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD., v spore žalobkyne Z. D., bývajúcej v S. XXXX, zastúpenej JUDr. Zuzanou Tomášovou, advokátkou so sídlom v Považskej Bystrici, Železničná 12, proti žalovanému N. A., bývajúcemu v S. XXX, zastúpenému advokátskou kanceláriou JUDr. Dušan Divko, advokát, spol. s r.o., so sídlom v Považskej Bystrici, Šoltésovej 346/1, IČO: 36 860 654, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 4C/61/2018, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 30. júna 2020 sp. zn. 27Co/7/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie zamieta.

Žalobkyni n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 24. septembra 2019 č. k. 4C/61/2018-209 určil, že žalobkyňa a žalovaný sú podieloví spoluvlastníci rodinného domu súp. č. XXX postaveného na pozemku KN C XXXX/XX zastavané plochy a nádvoría o výmere 116 m², zapísané na LV č. XXXXX k. ú. S. (ďalej aj „sporná nehnuteľnosť“), každý v podiele 1/2. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %. V odôvodnení poukázal na to, že medzi originárne nadobudnutie vlastníckeho práva patrí aj nadobudnutie vlastníckeho práva k novovytvorenej veci, ktorého typickým príkladom je uskutočnenie stavby. V prípade spoločne realizovanej stavby je pre posúdenie vzniku podielového spoluvlastníctva k domu alebo stavbe postavenej spoločnou činnosťou viacerých osôb rozhodujúca dohoda medzi nimi o založení spoluvlastníckych vzťahov, pričom táto dohoda nemusí byť písomná. Súd prvej inštancie konštatoval, že v danom prípade bolo potrebné zistiť, či na výstavbe spornej nehnuteľnosti sa podieľali obe strany, t. j. či táto vec - stavba, rodinný dom, bola postavená spoločnou činnosťou žalobkyne a žalovaného, resp. viacerých osôb a v prípade, že bola postavená len spoločnou činnosťou žalobkyne a žalovaného, či medzi nimi vopred, pred začatím stavby existovala dohoda o vzniku spoluvlastníckych vzťahov k budovanej stavbe. Súd prvej inštancie mal na základe vykonaného dokazovania za preukázané, že sporná nehnuteľnosť bola

postavená v prevažnej miere svojpomocne a primárne pomoc pri výstavbe rodinného domu poskytli rodičia tak žalobkyne, ako aj žalovaného. Matka žalovaného pracovala dlhé roky v stavebníctve a mala preto skúsenosti, vďaka ktorým mohla pomôcť svojimi radami a zabezpečením výhodného stavebného materiálu a stavebnej pomoci. Súd prvej inštancie tiež poukázal na tvrdenie žalovaného, že mu rodičia poskytli sumu 50.000,- eur, ktorá bola investovaná do hrubej stavby spornej nehnuteľnosti, pričom vyhodnotiac vyjadrenia strán a výpovede svedkov dospel k záveru, že poskytnutie tejto sumy rodičmi žalovaného zostalo len v rovine tvrdení, keď žalovaný o poskytnutí takejto pomoci od rodičov nepredložil žiaden dôkaz. Navyše, tvrdenia o tom vyplývali iba z výpovedí (svedkov) rodinných príslušníkov žalovaného, a preto ich súd vyhodnotil ako účelové. Ďalej súd prvej inštancie podotkol, že pomoc pri výstavbe rodinného domu nemožno uprieť ani matke žalobkyne, ktorá síce fyzicky na stavbe nepracovala, ale pomoc poskytla starostlivosťou o maloletú B. Otec žalobkyne sa síce pre svoj zlý zdravotný stav na stavbe rodinného domu fyzicky podieľať nemohol, istým spôsobom pri stavbe pomohol a to prácami s drevom, napr. vyrobil police a šatník, dal narezat' krokvy na rodinný dom, ktorú skutočnosť potvrdila aj matka žalovaného a svedok Z. K.Š.. Rodičia žalobkyne sa podieľali na výstavbe rodinného domu aj finančne, keď žalobkyňi poskytli peňažné prostriedky, keď súd prvej inštancie považoval za preukázané, že matka žalobkyne poskytla finančné prostriedky na stavbu schodiska a otec žalobkyne zabezpečil krov na rodinný dom. Dodal, že na stavbe rodinného domu sa podieľal aj brat žalobkyne, K. D., ktorý pomáhal robiť obvodové múry a vnútorné priečky na poschodí. Vzhľadom na rozpor vo výpovediach rodinných príslušníkov strán ohľadom pomoci žalobkyne pri výstavbe rodinného domu okresný súd zdôraznil, že tvrdenia rodinných príslušníkov žalobkyne potvrdzovali aj výpovede svedkov Z. Z. (kamaráta žalovaného a žalobkyne), Z. F. (kamaráta žalovaného) a A. C. (bývalého spolužiaka žalovaného). S ohľadom na vykonané dokazovanie potom uzavrel, že na výstavbe rodinného domu sa podieľali obe strany sporu (žalobkyňa i žalovaný) s tým, že aj keď sa na výstavbe rodinného domu podieľali viaceré osoby - príbuzní žalobkyne i žalovaného, uvedené osoby práce na rodinnom dome nevykonávali s úmyslom mať túto stavbu pre seba. Súd prvej inštancie ďalej skúmal, či medzi žalobkyňou a žalovaným, ktorých spoločnou činnosťou došlo k výstavbe rodinného domu, existovala vzájomná dohoda o ich vlastníckych vzťahoch k tejto novovytvorenej veci. Považoval za preukázané, že žalobkyňa a žalovaný spolu žili v spoločnej domácnosti rodičov žalovaného, mali spoločné deti a plánovali spoločnú budúcnosť a spoločné bývanie. Uvedené potvrdila nielen matka žalovaného, podľa ktorej žalobkyňa bývala v ich domácnosti aj so žalovaným, pokiaľ si nepostavia rodinný dom, ale aj svedkovia K. D., Z.Q. Š., K. A., A. F., K. D., Z.. A. D.. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že žalobkyňa so žalovaným plánovali uzatvoriť manželstvo, v spoločnom dome bývali od roku 2012 do decembra 2014, kedy sa pre vzájomné nehody žalobkyňa aj s dieťaťom z tohto domu odsťahovala. Bolo možné tiež predpokladať, že mnohé činnosti pri výstavbe rodinného domu práve v období, keď žalovaný a jeho matka sa nezdržovali doma, pripadli práve na povinnosť žalobkyne. Okresný súd mal napokon v konaní preukázané výpismi z účtov žalovaného v R. C., B.K., že na tento účet bol poukazovaný rodičovský príspevok žalobkyne, mzda žalovaného z jeho zamestnania a mzda zo zamestnania žalobkyne, z ktorých finančných prostriedkov následne žalobkyňa so žalovaným uhrádzali výdavky na chod domácnosti, prípadne stavby, a z tohto účtu splácali aj predchádzajúci úver. Sumarizujúc uvedené súd prvej inštancie vzhľadom dospel k záveru, že žalobkyňa a žalovaný konkludentným spôsobom uzatvorili dohodu o vzniku spoluvlastníckych vzťahov k spornej nehnuteľnosti v presne nezistenom mesiaci roku 2009, keď sa rozhodli začať stavať rodinný dom ako spoločný, svojpomocne, za pomoci svojich rodinných príslušníkov a kamarátov s tým, že výška spoluvlastníckeho podielu vzhľadom na všetky zistené skutočnosti je rovnaká, a to jedna polovica. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 30. júna 2020 sp. zn. 27Co/7/2020 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobkyňi nepriznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami podľa § 191 CSP a svoje rozhodnutie podrobne a dostatočne odôvodnil v súlade s požiadavkami uvedenými v § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd sa stotožnil aj s právnym záverom, že medzi žalobkyňou a žalovaným došlo ku konkludentnému uzatvoreniu dohody pred výstavbou spornej nehnuteľnosti o vzniku ich spoluvlastníctva k nej, za nepreukázania dohody o disparite ich

spoluvlastníckych podielov, následkom čoho je výška spoluvlastníckeho podielu oboch rovnaká, teda 1/2. Z vykonaného dokazovania v konkrétnostiach vyplynulo a medzi stranami nebolo sporným, že už pred rozhodnutím o stavbe identifikovaného rodinného domu žili žalobkyňa a žalovaný ako partneri v domácnosti rodičov žalovaného (dokonca už v čase, keď žalobkyňa bola študentkou strednej školy) z ktorého vzťahu pochádza ich spoločná dcéra B., narodená v roku XXXX a po dokončení rodinného domu, v tomto dome žili v spoločnej domácnosti až do 3. decembra 2014, kedy pre vzájomné nezhody žalobkyňa aj s dieťaťom zo spoločnej domácnosti odišla. Ďalej zo svedeckých výpovedí (K. D., Z. Š., K. A., A. F.Š., K. D., Z.. A. D.) mal za zrejmé, že okolnosti, ktoré predchádzali samotnej výstavbe rodinného domu, indikujú jednoznačne k záveru, že žalobkyňa a žalovaný, ktorí spolu v tom čase žili v spoločnej domácnosti u rodičov žalovaného a mali spoločné dieťa, plánovali spoločnú domácnosť, v rámci toho tiež spoločné bývanie a za participácie ich rodinných príslušníkov na týchto plánoch je zjavné, že sa spoločné bývanie rozhodli konsenzuálne riešiť započatím výstavby spoločného rodinného domu. Odvolací súd zároveň vyzdvihol, že skutočnosť, že pozemok, na ktorom stojí rodinný dom, je vo výlučnom vlastníctve žalovaného a právnym titulom jeho nadobudnutia bol dar od rodičov, rovnako skutočnosť, že na stavebnom povolení je ako výlučný stavebník uvádzaný žalovaný a v konečnom dôsledku tiež aj to, že to bola matka žalovaného, ktorá vzhľadom na svoje odborné zručnosti im všestranne s prípravou a realizáciou stavby pomáhala, nie sú diskvalifikujúcimi faktormi pre záver, že rodinný dom bol zhotovený spoločnou činnosťou žalobkyne a žalovaného za súčasnej pomoci ich rodinných príslušníkov, ktorú stavbu realizovali s úmyslom mať ju obaja pre seba. Poukázal tiež na to, že otec žalobkyne počas svojho života, i keď nemohol na stavbe vykonávať pre svoj nepriaznivý zdravotný stav ťažké práce, vykonával práce s drevom (vyrobil police a šatník) a dal narezáť krokvy na samotný rodinný dom, čo aj financoval. Určitú čiastku poskytl žalobkyňi aj jej matka, ktorá mala byť použitá na stavbu schodiska. Odvolací súd konštatoval, že všetci zúčastnení pomáhali spôsobom, ktorý bol v ich možnostiach a ktorý si dané okolnosti priebežne vyžadovali, keďže fyzická práca na stavbe pre jej náročnosť a rozdielnosť fyzických dispozícií mužov a žien, je udržateľne určená preferenčne mužom, pričom v tomto prípade samotná žalobkyňa svoju pomoc za účelom zhotovenia domu realizovala iným spôsobom (varila, upratovala, starala sa o dieťa v čase, keď žalovaný pracoval mimo domu), ktorý je potrebné rovnako akceptovať. O spoločnom hospodárení a spoločných cieľoch žalobkyne a žalovaného svedčila tiež skutočnosť, že na účet vedený v R. C., ktorý bol výlučne na meno žalovaného, si žalobkyňa nechala poukazovať jednak materské dávky, ako aj následne svoju mzdu od zamestnávateľa, z ktorého účtu sa nielenže financovali ich spoločné potreby, ale realizovali sa z neho tiež splátky úveru. Podľa záveru odvolacieho súdu bolo teda zrejmé, že v tomto smere bola medzi stranami sporu zhoda o spoločnom živote, spoločnom bývaní, spoločnom hospodárení, ktoré svoje spoločné ciele pretavili aj do dohody na vzniku spoluvlastníctva k postavenému domu, ktorý mienili za účelom vyriešenia spoločného bývania za pomoci svojich rodinných príslušníkov zhotoviť. K odvolacej námietke žalovaného o nepreukázaní jeho tvrdenia o financovaní stavby odvolací súd uviedol, že v posudzovanej veci neboli súčasťou spisového materiálu žalovaným identifikované listinné dôkazy, preukazujúce jeho tvrdenia o poskytnutí mu úveru, ako aj čiastke 50.000,- eur rodičmi na stavbu domu. Dodal, že súčasťou spisu nie je pripojený ani spis Okresného súdu Považská Bystrica identifikovaný žalovaným pod sp. zn. 4C/22/2018, ktorého oboznámenie, či pripojenie, žiadna zo strán v tomto konaní nenavrhol, a teda, pokiaľ by aj bolo pravdou, že predmetné listiny sú súčasťou tohto diferentného spisu, bola by táto skutočnosť bez právneho významu na vecnú správnosť posudzovanej veci. Odvolací súd poznamenal, že súd neplní v sporovom konaní úlohu vyšetrovacieho ani dohľadávacieho orgánu a nemôže nahrádzať nedostatok procesnej aktivity ktorejkoľvek strany, pokiaľ ide o predkladanie dôkazov. Keďže listinné dôkazy, ktoré mali preukazovať tvrdené skutočnosti žalovaným, boli prvýkrát predložené až v rámci odvolacieho konania, odvolací súd posudzujúc prípustnosť týchto dôkazov v zmysle § 366 CSP dospel k záveru o ich neprípustnosti s tým, že si žalovaný zjavne nespĺnil povinnosť spočívajúcu v produkovani takej argumentácie, ktorá by umožňovala tieto novoty vo svetle odvolacieho prieskumu pripustiť, keď vzhľadom na ich obsah bolo zrejmé, že týmito dôkazmi disponoval už v čase konania pred súdom prvej inštancie a neexistovala udržateľná prekážka, pre ktorú ich nemohol súdu predložiť. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého

prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Namietal, že sudy nižších inštancií dospeli k nesprávnym skutkovým záverom. Uviedol, že všetky podklady preukazujúce jeho tvrdenia o financovaní stavby sú pripojené v spise Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 4C/22/2018 a tento spis mal byť pripojený k spisovému materiálu v prejednávanej veci. Ďalej oponoval v tom smere, že je v rozpore s vykonanými dôkazmi taký záver odvolacieho súdu vyplývajúci z vykonaného dokazovania, že sa strany sporu konsenzuálne rozhodli riešiť spoločné bývanie započatím výstavby spoločného rodinného domu. Mal za to, že názor odvolacieho súdu o vzniku spoluvlastníctva na základe ním uvedených svedeckých výpovedí je nepreskúmateľný. Žalovaný ďalej s poukazom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/233/2008 a 4Cdo/93/1999 namietal, že daná vec závisela od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Odvolací súd nesprávne posúdil platnosť dohody o vzniku spoluvlastníctva k spornej nehnuteľnosti konkludentným spôsobom, keďže nebol preukázaný deň návrhu žalobkyne na uzavretie dohody a ani deň akceptácie žalovaným. Nebolo mu zrejmé, s ohľadom na ktoré skutkové zistenia a z akého prejavu odvolací súd vyvodil konkludentný súhlas žalovaného. Pritom v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/93/1999 bolo vyslovené, že bez dohody účastníkov o tom, že založia podielové spoluvlastníctvo k stavbe, nemôže vzniknúť podielové spoluvlastníctvo k stavbe. Na základe uvedených dôvodov žalovaný navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň v zmysle § 444 ods. 1 CSP navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

4. Žalobkyňa sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadřila.

5. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

6. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je síce procesne prípustné, ale nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom

spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietajúc nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, nesprávne skutkové závery či nesprávne hodnotenie dôkazov (najmä svedeckých výpovedí) a nevykonanie ním navrhnutých dôkazov.

15. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

16. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

17. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

18. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

19. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné či nedostatočne odôvodnené. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzal, keď dospel k záveru o dôvodnosti uplatneného nároku žalobkyne v súvislosti s požadovaným určením.

19.1. Odvolací súd rozsiahlo a po obsahovej stránke vyčerpávajúco zdôvodnil, prečo mal za to, že medzi žalobkyňou a žalovaným došlo ku konkludentnému uzatvoreniu dohody pred výstavbou spornej nehnuteľnosti o vzniku ich spoluvlastníctva k nej, za nepreukázania dohody o disparite ich spoluvlastníckych podielov, v dôsledku čoho je výška ich spoluvlastníckeho podielu rovnaká. Vo viacerých súvislostiach poukázal na vykonané dokazovanie súdom prvej inštancie, z ktorého pre neho vyplynul jednoznačný záver, že žalobkyňa a žalovaný, ktorí spolu v tom čase žili v spoločnej domácnosti u rodičov žalovaného a mali spoločné dieťa, plánovali spoločnú domácnosť a v rámci toho tiež spoločné bývanie. Z okolností veci a participácie ich rodinných príslušníkov bolo zjavné, že sa konsenzuálne rozhodli riešiť spoločné bývanie započatím výstavby spoločného rodinného domu. Odvolací súd sa dôsledne vysporiadal aj s odvolacími námietkami žalovaného, spočívajúce v tom, že pozemok pod stavbou mu darovali rodičia ako výsledok dohody medzi rodičmi, jeho sestrou a ním, či v tom, že stavebné povolenie bolo vydané len na neho alebo v tvrdenom spôsobe, akým mala byť stavba financovaná. Okrem iného konštatoval, že tieto skutočnosti nediskvalifikujú záver, že rodinný dom bol zhotovený spoločnou činnosťou žalobcu a žalovaného za súčasnej pomoci ich rodinných príslušníkov, ktorú stavbu realizovali s úmyslom mať ju obaja pre seba, pričom obe strany (žalobkyňa i žalovaný) podľa svojich možností všetkými dostupnými formami za aktívnej pomoci svojich rodinných príslušníkov (to znamená svojou prácou, finančne, prípadne inou činnosťou, ktorú si okolnosti vyžadovali pri zhotovovaní tejto stavby) participovali na jej vzniku a odporovalo by elementárnym princípom logiky, aby tak tomu bolo aj bez existencie dohody medzi žalobkyňou a žalovaným o ich rovnocennom spoluvlastníctve k zhotovenej stavbe. Napokon odvolací súd dostatočne zdôvodnil neprípustnosť predložených listinných dôkazov žalovaným v odvolacom konaní v súvislosti s preukazovaním jeho tvrdení o poskytnutí mu úveru či peňažnej čiastky vo výške 50.000,- eur jeho rodičmi na stavbu domu, keď uvedené novoty považoval za neprípustné podľa § 366 CSP.

19.2. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že žalovaný sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a

predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

20. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

21. Pokiaľ žalovaný namietal nesprávnosti v zistenom skutkovom stave (ohľadom realizácie splátok úveru, financovania stavby zo strany žalovaného či plánovania spoločného bývania stranami sporu), dovolací súd uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

22. Dovolací súd k námietke ohľadom vyhodnotenia jednotlivých dôkazov, najmä svedeckých výpovedí, zároveň pripomína, že podľa § 191 CSP dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov bez toho, aby z toho plynúce skutkové závery boli svojvoľné či ústavne neudržateľné, nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd z okolností preskúmvanej veci nezistil ústavnoprávne deficity v rámci zisťovania skutkového stavu veci, súdy nižších inštancií postupovali v súlade so základnými princípmi civilného sporového konania, a to najmä s princípom formálnej pravdy (§ 185 CSP) a zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 CSP). Dovolací súd pritom pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

22.1. Dovolací súd opakovane zdôrazňuje, že nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení strán, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného návrhu, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom strany sporu, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu (účastníkov konania), vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

23. Dovolací súd sa nestotožňuje ani s názorom dovolateľa, že v predmetnom spore mal súd prvej inštancie „sám od seba“ prihliadať na skutočnosti (dôkazy) zistené súdom v inom konaní sp. zn. 4C/22/2018, nakoľko ide o skutočnosti známe súdu z jeho činnosti v zmysle § 186 ods. 1 CSP. Za

skutočnosti, o ktorých sa súd dozvedel v rámci svojej činnosti treba považovať také skutočnosti, ktoré sú zachytené v súdnych spisoch, pričom majú opodstatnenie pre procesné rozhodnutia súdu (ustanovenie opatrovníka strane sporu, ktorá ho mala ustanoveného v iných konaniach, nepripustenie určitej osoby ako občianskeho zástupcu strany sporu a podobne). Každý spor je iný, osobitý (aj keď vo viacerých sporoch môžu vystupovať tí istí účastníci), pričom súd v každom konkrétnom spore rozhoduje na základe ním zisteného skutkového stavu. Skutkovým základom súdneho rozhodnutia je súhrn skutkových zistení, ku ktorým súd dospel v priebehu konania. K skutkovým zisteniam súd dospieva posúdením (vyhodnotením) skutkových poznatkov, ktoré získava najmä dokazovaním. Dôkaz slúži na preukázanie skutočností, ohľadom ktorých nesie účastník dôkazné bremeno. Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Spôsob vykonávania dokazovania a vykonania alebo nevykonania toho-ktorého dôkazného prostriedku však určuje súd v závislosti od toho, či jeho vykonanie je relevantné a efektívne pre rozhodnutie sporu vo väzbe aj na ďalšie dôkazné prostriedky, ktoré boli vykonané a či tieto sú postačujúce pre rozhodnutie sporu po vecnej stránke. Podľa názoru dovolacieho súdu, pripojenie spisu z iného konania v inej právnej veci (hoci medzi tými istými účastníkmi) samo osebe nepredstavuje dôkazný prostriedok preukazujúci tvrdenie žalovaného o financovaní spornej nehnuteľnosti, nakoľko obsahom každého súdneho spisu, zachyteného v písomnej forme, je celý súhrn procesných úkonov súdu a strán sporu, zápisníc o obsahu pojednávania, znaleckých posudkov a podobne, ktoré ako celok nie je možné a ani efektívne vykonať ako dôkaz na pojednávaní súdu v inej veci. Je povinnosťou tejto strany sporu na preukázanie svojho tvrdenia označiť alebo predložiť konkrétny dôkaz, ktorým je možné a efektívne jeho tvrdenie preukázať. Za takýto dôkaz dovolací súd nepovažuje pripojenie spisu z iného konania, pretože v súdnom spore nemôže súd namiesto strany určovať, ktorý dôkazný prostriedok vykonaný v inom súdnom konaní, ktorého obsah je zachytený v súdnom spise, preukazuje tvrdenie strany sporu v tom-ktorom prejednávacom spore, nakoľko by tým zvýhodnil jednu stranu oproti inej strane sporu, čo je neprípustné, keďže strany sporu majú v konaní rovné postavenie (uplatňuje sa princíp rovnosti sporových strán).

24. Pokiaľ žalovaný v tejto súvislosti namietal, že v konaní neboli vykonané ním navrhnuté listinné dôkazy, dovolací súd uvádza, že kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná (porov. § 185 ods. 1 CSP). Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Z uvedeného je zároveň zrejmé, že Civilný sporový poriadok strane konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnuť. Toto procesné oprávnenie žalovaný v danej veci aj využil (nebolo mu odňaté).

24.1. Z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky zároveň vyplýva, že zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08).

24.2. Podľa názoru dovolacieho súdu ale o tento prípad v prejednávanej veci nešlo. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že žalovaný navrhol vykonanie listinných dôkazov preukazujúcich jeho tvrdenia o poskytnutí úveru, ako aj čiastky 50.000,- eur rodičmi na stavbu domu, prvýkrát až v odvolacom konaní. Táto skutočnosť je zrejماً aj z odôvodnenia prvoinštančného rozsudku, keď v bode 15. a 16. súd prvej inštancie konštatoval, že medzi stranami bolo sporné okrem iného aj to, či na stavbu rodinného domu poskytla finančné prostriedky vo výške 50.000,- eur matka žalovaného, či sa žalobkyňa podieľala finančne na stavbe rodinného domu a či stavba rodinného domu bola financovaná aj zo spoločných prostriedkov žalobkyne a žalovaného; pritom dodal, že za účelom preukázania svojich tvrdení navrhli žalobkyňa a žalovaný (iba) výsluch svedkov. V tomto smere sa vyjadril aj odvolací súd, keď v bode 44. odôvodnenia poznamenal, že ide o prvé predloženie predmetných listinných dôkazov v danom konaní, realizované až v rámci odvolacieho konania. Odvolací súd následne s poukazom na prejednací princíp

ovládajúci civilné sporové konanie a zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“ riadne zdôvodnil neprípustnosť žalovaným uplatnených listinných dôkazov v odvolacom konaní, keď vyhodnocujúc tento prostriedok procesnej obrany vo svetle ustanovenia § 366 CSP dospel k záveru, že žalovaný ani jeden z predpokladov stanovených predmetným ustanovením úspešne nenaplnil. Dodal, že žalovaný si zjavne nesplnil svoju povinnosť plynúcu mu z ustanovenia § 366 CSP, spočívajúcu v produkovaní takej argumentácie, ktorá by umožňovala ním navrhované novoty vo svetle odvolacieho prieskumu pripustiť. Odvolací súd zdôraznil, že odvolateľ týmito dôkazmi disponoval už v čase konania pred súdom prvej inštancie a nepreukázal existenciu udržateľnej prekážky, pre ktorú ich nemohol súdu predložiť. Vzhľadom na to, že uvedené zdôvodnenie dovolací súd považuje za primerané a postačujúce, je potrebné konštatovať, že ani týmto postupom nedošlo k založeniu vady podľa § 420 písm. f/ CSP.

25. Dovolací súd preto dospel k záveru, že žalovaný neopodstatnene namieta, že odvolací súd (prípadne súd prvej inštancie) nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP).

26. Podľa názoru žalovaného je jeho dovolanie prípustné aj v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a z obsahu dovolania je zrejmé, že žalovaný považuje ako nesprávne právne posúdenú otázku platnosti dohody o vzniku spoluvlastníctva k (novovytvorenej) spornej nehnuteľnosti (konkludentným spôsobom).

27. V danom prípade teda dovolateľ vymedzil právnu otázku, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (s poukazom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/233/2008 a 4Cdo/93/1999). Po konštatovaní prípustnosti dovolania dovolací súd pristúpil k meritórnemu dovolaciemu prieskumu a posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke.

28. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali.

29. Dovolací súd pritom pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný (a zároveň obmedzený) rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré v dovolaní označil dovolateľ (vid' sp. zn. 1VObd/2/2020, 1VCdo/2/2022, 8Cdo/278/2019). Vymedzenou právnou otázkou sa už dovolací súd z pohľadu rozličných aspektov zaoberal v rozhodnutiach R 16/1983, 4Cdo/93/1999, 3Cdo/233/2008, 3MCdo/4/2013, či 4Cdo/131/2018, ktoré v medziach nastolenej otázky treba považovať za súčasť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Vec prejednávajúci senát preto skúmal, či napadnutým rozhodnutím došlo k odklonu od tejto rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

30. Vlastníctvo novo vyhotovenej stavby nadobúda originárnym spôsobom ten, kto stavbu uskutočnil s úmyslom mať ju pre seba. Nie je pritom rozhodujúce, kto bol uvedený ako stavebník v stavebnom alebo kolaudačnom rozhodnutí. Pre posúdenie vzniku podielového spoluvlastníctva k stavbe postavenej spoločnou činnosťou viacerých osôb je rozhodujúca dohoda uzavretá medzi nimi o založení spoluvlastníckych vzťahov (R 16/1983). Táto dohoda musí byť uzavretá pred dokončením stavby; nemusí byť písomná a nie je potrebné, aby sa v nej účastníci vopred dohodli o veľkosti spoluvlastníckych podielov.

30.1. Pre účely preskúmvanej veci je potrebné dodať, že na uzatváranie takejto dohody (o vzniku podielového spoluvlastníctva k stavbe) sa vzťahujú všeobecné ustanovenia § 34 a nasl. Občianskeho

zákonníka o právnych úkonoch. Zákon na jej uzavretie nepredpisuje žiadnu konkrétnu formu, preto môže byť dohoda urobená buď výslovne (za použitia slov) tak, že sa slová prednesú ústne (ústa forma), alebo zaznamenajú písomne (písomná forma), ale tiež iným než výslovným spôsobom (konkludentne), ktorý nevzbudzuje pochybnosti o tom, čo chceli účastníci prejavíť. Či už je takýto právny úkon urobený v tej alebo onej forme, na jeho platnosť sa vyžaduje splnenie požiadaviek určitosti a zrozumiteľnosti ustanovených zákonom. Z obsahového hľadiska musí byť z dohody zrejmé, že účastníci tohto právneho úkonu sa aj s prihliadnutím na ďalšie okolnosti vopred dohodli (teda skôr, než sa začalo so stavbou), na založení podielového spoluvlastníctva k stavbe. Bez zmluvného konsenzu účastníkov o tom nemôže dôjsť k uzavretiu dohody o vzniku podielového spoluvlastníctva k stavbe. Ak sa však účastníci dohodli na uvedenej podstate tohto úkonu, teda na tom, že založia podielové spoluvlastníctvo k budúcej stavbe, nemá prípadná absencia ostatných dohovorov, ktoré sa spravidla vyskytujú v dohodách o vzniku podielového spoluvlastníctva k stavbe napr. o výške spoluvlastníckych podielov, o organizačnom či finančnom zabezpečení stavby a o krytí stavebných nákladov, či budúcim spôsobe užívania spoločnej stavby) za následok neplatnosť predmetnej dohody (pozri aj sp. zn. 4Cdo/93/1999 a 4Cdo/131/2018).

30.2. Konkludentný prejav vôle (tiež prejav vôle realizovaný mlčky) je akýkoľvek nevýslovný prejav, ktorý s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam prípadu vylučuje pochybnosti o tom, že tu vôľa je, ako aj to, aká je táto vôľa. Prejav vôle možno v spoločenskom a právnom styku realizovať konkludentne prostredníctvom takých vyjadrovacích prostriedkov, ktoré obvykle slúžia k vyjadreniu určitej vôle. Pri otázke právneho významu nečinnosti, resp. mlčania, sa vychádza zo zásady, že nečinnosť alebo mlčanie samé o sebe nie je možné nikdy považovať za prejav vôle: neplatí zásada, že kto mlčí, ten prisvedčuje (resp. súhlasí). Nečinnosť alebo mlčanie je prejavom vôle iba vtedy, ak dochádza k vedomému opomenutiu aktívneho chovania, ku ktorému je príslušný subjekt povinný na základe právnej normy. V takom prípade možno opomenutiu aktívneho chovania pripisovať opačný obsah než je vôľa, ktorá by sa vyjadřila činnosťou (sp. zn. 3Cdo/233/2008).

31. Dovolací súd v preskúmvanej veci vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu súdmi nižších inštancií, ktorým je viazaný (§ 442 CSP), dospel k záveru, že odvolací súd (a ani súd prvej inštancie) nevybočil z premís stanovených ustálenou rozhodovacou praxou pre posudzovanie konkludentného uzavretia dohody (o vzniku podielového spoluvlastníctva k stavbe). S ohľadom na všetky skutkové zistenia vyplývajúce z vykonaného dokazovania nemožno mať pochybnosti o existencii a obsahu vôle dotknutých účastníkov založeného sporného vzťahu. Súd prvej inštancie mal jednoznačne za preukázané, že na výstavbe rodinného domu sa podieľali obe strany sporu - žalobkyňa i žalovaný. A aj keď sa na výstavbe domu podieľali viaceré osoby - príbuzní žalobkyne i žalovaného, mal za preukázané, že uvedené osoby práce na rodinnom dome nevykonávali s úmyslom mať túto stavbu pre seba. Ohľadom existencie dohody o založení spoluvlastníckych vzťahov považoval za rozhodujúce skutkové zistenia, že žalobkyňa a žalovaný spolu žili v spoločnej domácnosti rodičov žalovaného, mali spoločné dieťa a plánovali spoločnú budúcnosť a spoločné bývanie. Takéto závery vyplynuli z množstva svedeckého dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie a dovolací súd nemá dôvod a ani oprávnenie tieto závery preskúmvávať či prehodnocovať. Odvolací súd sa v napadnutom rozsudku stotožnil s uvedenými skutkovými východiskami a z toho plynúcim právnym záverom o vzniku spoluvlastníckeho vzťahu, ktorý neboli spôsobilé spochybniť ani odvolacie námietky žalovaného, spočívajúce v tom, že pozemok pod stavbou mu darovali rodičia ako výsledok dohody medzi rodičmi, jeho sestrou a ním, či v tom, že stavebné povolenie bolo vydané len na neho. Súdom nižších inštancií nemožno pritom vytknúť ani to, že samo vydanie stavebného povolenia stavebníkovi (žalovanému) nemalo ešte za následok vznik výlučného vlastníctva žalovaného k stavbe, keďže vychádzajúc z konštantnej judikatúry najvyššieho súdu pre posúdenie založenia spoluvlastníckeho vzťahu k vybudovanej stavbe nie je rozhodujúcou okolnosťou, kto bol uvedený ako stavebník v stavebnom alebo kolaudačnom rozhodnutí. Rovnako sa odvolací súd vysporiadal s námietkami žalovaného ohľadom spôsobu, akým mala byť stavba financovaná, či miery, ktorou sa ten-ktorý subjekt podieľal na zhotovení stavby. Odvolací súd jasne konštatoval, že všetci zúčastnení pomáhali spôsobom, ktorý bol v ich možnostiach a ktorý si dané okolnosti priebežne vyžadovali (svojou prácou, finančne, prípadne inou činnosťou), pričom pre vznik podielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného k stavbe nebolo rozhodujúce, ktorá zo strán k zhotoveniu stavby väčšou mierou prispela. Zároveň z vykonaného dokazovania o spoločnom hospodárení a spoločných cieľoch strán sporu vyplynulo, že na bankový

účet, ktorý bol vedený síce výlučne na meno žalovaného (a ku ktorému mala dispozičné právo žalobkyňa), si žalobkyňa nechala poukazovať jednak materské dávky, ako aj následne svoju mzdu od zamestnávateľa, z ktorého účtu sa nielenže financovali ich spoločné potreby, ale realizovali sa z neho tiež splátky úveru. Prítom žalovaný v základnom konaní nepreukázal, že sám spláca splátky úveru, ktoré finančné prostriedky mali byť použité na zhotovenie stavby. Dovolací súd preto s ohľadom na vyššie uvedené uzatvára, že zistený skutkový stav ako celok vytvára plnohodnotný podklad pre skutkový a naň nadväzujúci právny záver o konkludentnom založení spoluvlastníckeho vzťahu k spornej nehnuteľnosti. Možno tiež konštatovať, že všetky skutkové rozpory vzbudzujúce pochybnosti o konkludentnej forme uzavretia predmetnej dohody boli súdmi nižších inštancií vyvrátené a jednotlivé sporné skutočnosti dostatočne objasnené. Je preto namieste také právne hodnotenie veci, podľa ktorého úvahy a závery súdov nižších inštancií zo skúmaného hľadiska konkludentného spôsobu uzavretia dohody (zmluvy) nie sú nesúladne s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

32. Nad rámec uvedeného dovolací súd považuje za potrebné dodať, že najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 3MCdo/4/2013 pripustil, že pokiaľ stavbu uskutočňovalo viacero osôb, ktoré o vlastníctve k novej stavbe neuzatvorili žiadnu dohodu, pričom z okolností prípadu nie je zrejmé, že malo ísť o stavbu, ktorá bude iba vo vlastníctve niektorých z nich (t. j. že ostatné osoby zúčastňujúce sa na stavbe nemajú úmysel stavať pre seba a nadobudnúť výstavbou vlastníctvo stavby), nemožno bez ďalšieho vylúčiť, že spoluvlastníkmi stavby sa stali všetky osoby zúčastňujúce sa na spoločnej výstavbe. Sama skutočnosť, že sa stavebníci dohodli iba na „spoločnom užívaní“ alebo „spoločnom bývaní“ bez toho, aby sa ich dohoda výslovne týkala aj vlastníctva alebo spoluvlastníctva, ešte nevyklučuje vznik spoluvlastníctva. Hodno poznamenať, že obdobné závery konštantne judikuje i česká rozhodovacia prax, ktorá dodáva, že pri posudzovaní takýchto hraničných prípadoch je potrebné vždy prihliadať ku všetkým okolnostiam veci (rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/1174/2001, 22Cdo/349/2004, 22Cdo/2053/2009, 22Cdo/2507/2012).

33. V danej veci aj keby nebolo preukázané uzavretie dohody o vzniku podielového spoluvlastníctva k spornej nehnuteľnosti (konkludentným spôsobom), z okolností prípadu v ich súhrne je zrejmé, že obe strany sa podľa svojich možností všetkými dostupnými formami za aktívnej pomoci svojich rodinných príslušníkov podieľali na zhotovení stavby, či už fyzickou prácou na stavbe, finančnými príspevkami, prípadne inou činnosťou (odbornými radami, zabezpečením stravy robotníkom, strážením dieťaťa, upratovaním); súdy v tomto smere na základe rozsiahle vykonaného dokazovania usúdili, že predmetná nehnuteľnosť vznikla spoločnou činnosťou oboch strán sporu. Za tohto stavu potom vzhľadom na prezentované judikatúrne východiská nebolo na žalobkyňu, aby preukazovala existenciu dohody o vzniku podielového spoluvlastníctva, ale bolo povinnosťou žalovaného, ktorý ju popieral, aby tvrdil a preukázal existenciu dohody o jeho výlučnom vlastníctve spornej nehnuteľnosti. V opačnom prípade v dôsledku neunesenia bremena tvrdenia (či bremena dôkazného) bolo z tohto hľadiska potrebné vyhovieť procesnej protistrane, k čomu v prejednávanej veci aj správne došlo.

34. Dovolací súd teda nepovažoval uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP za dôvodný, keďže napadnutým rozhodnutím nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke posúdenia vzniku podielového spoluvlastníctva k (novovytvorenej) nehnuteľnosti.

35. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že podané dovolanie nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

36. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalobkyňu v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) v záujme rozumného usporiadania procesných nárokov strán v súlade so zásadou procesnej ekonomie (článok 4 ods. 2 v spojení s článkom 17 Základných princípov CSP) náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že jej v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, ani jej nevyplývajú z obsahu spisu (R 72/2018).

37. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.